

นวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในยุคไทยแลนด์ 4.0 Innovation of public political participation in the era of Thailand 4.0

สุนทร ธนศิลป์พิชิต¹, เรืองฤทธิ์ คงอยู่², และคงฤทธิ์ แข็งแรง³

Sunait Tanasinlapichit¹, Ruangrit Khongyoo², and Khongrit Khangrang³

¹อาจารย์ คณะสังคมศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

²นักวิชาการอิสระ

³อาจารย์พิเศษ คณะสังคมศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Lecturer from the Faculty of Social Sciences Chaiyaphum Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University

²Independent scholar

³Specialized Teacher from the Faculty of Social Sciences Chaiyaphum Buddhist College

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author Email: pt.chaiwimon@gmail.com

Received: 1 February 2021

Revised: 22 February 2021

Accepted: 2 March 2021

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ ได้อธิบายถึงนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งการเมืองไทยในรูปแบบประชาธิปไตยในปัจจุบันนั้น มีการพัฒนาทางการเมืองในแต่ละยุคแต่ละสมัยที่ผ่านมา ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา จะเห็นได้ว่าการเมืองไทยนั้นยังไม่มีเสถียรภาพเท่าที่ควร อันเกิดจากการรัฐประหารอยู่หลายครั้ง ครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 โดยการนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งยึดอำนาจจากรัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี กระนั้นแล้วหลังจากยึดอำนาจก็มีการออกกฎหมายหลายฉบับรวมทั้งนโยบายการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้ไทยแลนด์ 4.0 แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อรูปแบบการพัฒนาในด้านต่างๆเปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาทางการเมืองก็ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคตามสมัยด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเมือง มาใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารทางการเมือง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างกว้างขวาง ตามคำกล่าว “การสื่อสารในโลกออนไลน์” เป็นแนวทางให้เกิดนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง อันได้แก่ ช่องทางการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงได้ทุกมุมโลก ได้แก่ การใช้เครื่องมือในการ “ไลฟ์”สด ทั้งช่องทางเฟซบุ๊กหรือช่องยูทูบ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออกทางการเมือง รวมทั้งสามารถเคลื่อนไหวทางการเมืองได้อย่างรวดเร็ว เกิดความสะดวกและง่ายต่อการติดต่อสื่อสาร ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ปัจจุบันการเข้าถึงกระบวนการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนสามารถที่จะมีช่องทางการสื่อสารได้อย่างกว้างขวางและมีหลายรูปแบบ ภายใต้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ จึงทำให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมแสดงออกทางการเมืองได้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกกฎหมายตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้สามารถมีการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง ประกอบด้วย 1) เว็บไซต์ 2) โซเชียลมีเดีย 3) ยูทูบ 4) แอปพลิเคชัน 5) อีเมล 6) เอสเอ็มเอส และ 7) สื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นทุกประเภท

คำสำคัญ: นวัตกรรมการเมือง, เทคโนโลยีสารสนเทศ, การเมือง

Abstract

This academic paper describes the innovation of political participation under the Thailand 4.0 policy in which democratic Thai politics today. There have been political developments in each era of the past. Inevitably, there will be political changes all the time. You can see that Thai politics is not as stable as it should

be. Caused by several coups Last time on May 22, 2014, led by General Prayut Chan-o-cha, head of the National Council for Peace and Order (NCPO), which seized power from the government. Ms. Yingluck Shinawatra, former Prime Minister Yet, after the seizure of power, several laws were passed. Including development policies in various fields Especially the economic development under the Thailand 4.0 policy. When development patterns in various fields change Political development will inevitably change according to the times as well, that is, at present, political information technology has been introduced. Used as a political communication tool To achieve widespread political participation, as the saying goes, "Online Communication" is the way to achieve innovation in political participation, namely the means of communication that is accessible to all corners of the world, including the use of tools. In the "live" channel on either Facebook or YouTube channels Which gives the public an opportunity to express themselves politically As well as being able to move quickly in politics The convenience and ease of communication. So the author sees that Nowadays, access to the process of political participation by the people Able to have a wide and varied communication channel. Under political information technology In various forms Thus enabling people to participate in political expression more. In particular, the legislation of the Election Commission to enable the use of electronic media in election campaigns, including: 1) Website 2) Social Media 3) YouTube 4) Application 5) Email 6) SMS and 7) All other electronic media

Keywords: Political Innovation, Information Technology, Politics

บทนำ

การเมืองในยุครัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและเป็นอดีตหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งมีแนวนโยบายการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ทั้งยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว 20 ปี เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามแนวนโยบาย "ประชารัฐ" นอกจากนั้นการพัฒนาประเทศเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับประชาคมโลกในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 นั้น นับว่าเป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งที่ทุกกระทรวง ทบวง กรม ได้นำแนวนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ไปปรับใช้เช่นเดียวกัน ซึ่งในยุคปัจจุบันในยุคข้อมูลข่าวสาร หรือยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ชีวิตของมนุษย์ส่วนใหญ่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารมากกว่าในยุคเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ในแวดวงธุรกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน การธนาคาร การผลิต การบริการ และการเกษตร ก็ล้วนแต่ต้องอาศัยข้อมูลข่าวสาร เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน การมีคลังข้อมูลหรือฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ ข้อมูลเกี่ยวกับคู่แข่งทางธุรกิจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า รวมทั้งการสื่อสารข้อมูลได้อย่างรวดเร็วถือเป็นหัวใจสำคัญที่สามารถนำไปให้การดำเนินงาน ประสบความสำเร็จได้ ในยุคนี้ถ้ากล่าวได้ว่า ผู้ที่มีความพร้อมทางด้านข้อมูลข่าวสารเปรียบได้กับมีอาวุธที่มีอานุภาพรุนแรงอยู่ในมือการทราบข้อมูลข่าวสารเร็วกว่าผู้อื่นแม้เพียงเสี้ยววินาทีก็สามารถเป็นผู้มีชัยหรือกำหนดสถานการณ์ได้ แต่ต้องเป็นข้อมูลที่ได้รับการกลั่นกรองตรวจสอบถูกต้องแล้วเท่านั้น ในทางตรงกันข้ามตราบดีก็ตามที่เรายังได้รับทราบข้อมูลช้ากว่าผู้อื่นก็สามารถทำให้เราเป็นผู้แพ้ได้เช่นกัน มีผู้กล่าวไว้ว่าในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ แม้เข็มหล่นเพียงเล่มเดียว ก็สามารถได้ยินไปได้ทั่วโลก นับเป็นคำพูดที่ไม่เกินความจริงไปเลย ทุกวันนี้ทุกคนอยู่ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศการที่เทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่หยุดยั้งเราจึงต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ผู้ที่สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในยุคนี้ได้ ก็คือผู้ที่ปรับตัวได้เท่านั้น บางคนต้องปรับตัวมาก บางคนแค่ปรับตัวเพียงเล็กน้อย ที่ต้องทำเช่นนี้ก็เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขทั้งในด้านหน้าที่การ

งาน และชีวิตส่วนตัวเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้อย่างสมบูรณ์แบบผู้ที่ไม่สามารถปรับตัวได้จะต้องกลายเป็นคนตกยุคหรือคนในยุคอื่นที่บังเอิญหลงมาอยู่ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างช่วยไม่ได้เลยทีเดียว (สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ม.ป.ป อ้างถึงในดำรงฤทธิ์ วิบูลกิจจนาร และจิตติพงษ์ สาร, 2550, น.11-12)

นอกจากนั้น ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในยุคปัจจุบันนั้น คงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่า เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตตั้งแต่เริ่มต้นวันใหม่ในแต่ละวัน มนุษย์ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยีได้ ซึ่งเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในทุกวันนี้ ส่วนใหญ่จะเอื้ออำนวยความสะดวกและขยายศักยภาพในการดำเนินชีวิตและการดำเนินงานในหลาย ๆ ด้านให้กับมนุษย์ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปตามยุคสมัย ซึ่งเทคโนโลยีในแต่ละยุคสมัยก็นำมาซึ่งการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในช่วงเวลาและบริบทของสถานะแวดล้อมในขณะนั้น โดยเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับยุคสมัยหนึ่งอาจเป็นเทคโนโลยีที่ล้ำหลังหรือไม่เป็นอย่าที่ต้องการของอีกสมัยหนึ่งก็ได้ ที่สามารถเห็นได้ชัด ก็คือ เทคโนโลยีทางด้านวิศวกรรมยานยนต์ โดยเฉพาะในเรื่องของเครื่องยนต์ ถ้าเราสังเกตพัฒนาการก็จะเห็นว่าเครื่องยนต์รุ่นใหม่ ๆ ที่ผลิออกมา จะเน้นให้ความสำคัญในด้านของการประหยัดพลังงาน คือ ให้ใช้พลังงานน้อยแต่สมรรถนะของเครื่องยนต์เพิ่มมากขึ้นและไม่ทำลายสภาพแวดล้อมหรือสร้างมลพิษให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ จากการใช้พลังงานจากน้ำมันก็หันมาใช้พลังงานจากไฟฟ้าแทนหรือผสมผสานกันในลักษณะของเครื่องยนต์ไฮบริด (Hybrid) หรือแม้กระทั่งเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ที่สามารถทำให้มีขนาดเล็กลงแต่ยังสามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และเอื้ออำนวยสามารถใช้งานได้ง่ายขึ้น ประหยัดพลังงานได้มากขึ้น อายุการใช้งานยืนยาวขึ้น ถึงจุดนี้คงจะพูดได้ว่า เทคโนโลยีส่งกระทบต่อมนุษย์ได้ตลอดเวลาและค่อนข้างต่อเนื่อง ด้วยเหตุที่เทคโนโลยีนั้นมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ซึ่งถึงกับมีคำกล่าวที่ว่าเทคโนโลยีของวันนี้อาจไม่ใช่เทคโนโลยีของวันพรุ่งนี้เนื่องจากกลืนของเทคโนโลยีสามลูก ได้แก่ กลืนเกษตรกรรม กลืนอุตสาหกรรม และกลืนสารสนเทศ โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เห็นภาพของสังคมที่มีลักษณะก้าวไปสู่สังคมอัจฉริยะ (Intelligent Society) ซึ่งอาจเป็นภาพของกลืนลูกที่สี่ การก้าวเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสารหรือยุคสารสนเทศนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีด้านการสื่อสารรวมถึงเรื่องของข้อมูลข่าวสารควบคู่กันไปและเนื่องจากการมีพัฒนาการที่ควบคู่กันไปจึงทำให้เรื่องของสารสนเทศจึงจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบทั้งด้านการสื่อสารและคอมพิวเตอร์เป็นตัวสนับสนุน เพื่อให้สารสนเทศเหล่านั้นสามารถถูกจัดเก็บและถ่ายทอดต่อไปได้ จึงทำให้เป็นที่มาของคำว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งส่งผลให้สังคมมนุษย์ต้องเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการสื่อสารและข้อมูลข่าวสารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้บุคคลใด สังคมใดที่ไม่สามารถปรับตัวตามสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปได้จะกลายเป็นบุคคลล้าหลังหรือสังคมล้าหลังทันที การจัดระบบการใช้ประโยชน์จากข่าวสารข้อมูลถือเป็นเรื่องสามัญอย่างยิ่ง ซึ่งส่งผลให้ชีวิตมนุษย์จากที่เคยเกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับข่าวสารข้อมูล ทำให้สภาพการดำเนินชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงไป ข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดวิถีชีวิตและการดำเนินธุรกิจ และยิ่งนับวันข่าวสารข้อมูลยิ่งมีบทบาทเพิ่มทวีคูณมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามไปได้ในโลกปัจจุบันและนับได้ว่าเป็นก้าวอย่างของการเข้าสู่ยุคสารสนเทศได้อย่างสมบูรณ์แบบ (ดำรงฤทธิ์ วิบูลกิจจนาร และจิตติพงษ์ สาร, 2550, น.9-10)

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมองในมุมการเมืองในยุคไทยแลนด์ 4.0 นั้น เป็นการเกิดนวัตกรรมการเมืองที่ได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเป็นการสร้างกระบวนการทางการเมืองทั้งในส่วนของนักการเมือง และประชาชน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในทางการเมืองและเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น ผู้เขียนจึงมีความสนใจเขียนบทความชิ้นนี้ เพื่อให้เห็นถึงพัฒนาการทางการเมือง และนวัตกรรมการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0

บทวิเคราะห์

1. แนวคิดนโยบายไทยแลนด์ 4.0

1.1 ความหมายนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมาย นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ไว้ ดังนี้

สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2560, น.13) ได้ให้ความหมายของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 หมายถึง นโยบายที่สร้างความเข้มแข็งจากภายในเชื่อมโยงเศรษฐกิจไทยสู่โลก พลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบเราอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มีอยู่ด้วยกัน 3 กระแสหลัก คือ โลกาภิวัตน์ ภูมิภาคภิวัตน์ และการบริหารแบบท้องถิ่น

จารุณี มนประณีต (2561, น.8) นโยบายไทยแลนด์ 4.0 หมายถึง นโยบายที่นำพาประเทศไทย มุ่งสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ภายใต้แนวคิด หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งจากภายใน ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงกับประชาคมโลก โดยเริ่มจากฐานสำคัญคือ การสร้างคนสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และเมื่อคนไทยมีคุณภาพก็จะนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้

ปรีชา ปาโนรัมย์ (2559; อ้างถึงในจารุณี มนประณีต, 2561, น.7) ได้ให้ความหมายของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 หมายถึง นโยบายที่มุ่งสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีแนวคิดสำคัญ คือ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งจากภายใน เชื่อมโยงสู่ประชาคมโลก เปลี่ยนกระบวนการพัฒนาสู่การสร้างรากแก้วโดยปรับเปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่เคยพึ่งพาเทคโนโลยีจากภายนอกเป็นหลัก ไปสู่การพึ่งพาคนโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยเริ่มจากฐานสำคัญคือ การสร้างคนสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพเป็นสังคมอุดมปัญญา และเมื่อคนไทยมีคุณภาพก็จะนำไปสู่การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม

สรุปได้ว่า นโยบายไทยแลนด์ 4.0 เป็นนโยบายที่มีความเชื่อมโยงในด้านการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของไทยสู่โลก โดยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อสภาวการณ์ของสังคมไทยภายใต้แนวคิด หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่วิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

1.2 ความเป็นมาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 นโยบายไทยแลนด์ 4.0 เป็นการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน เชื่อมโยงเศรษฐกิจไทยสู่โลก พลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบเราอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มีอยู่ด้วยกัน 3 กระแสหลัก (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559; อ้างถึงในจารุณี มนประณีต, 2561, น.9) ได้แก่

1) โลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่ทั่วโลกกำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้พร้อมกัน อาทิ กระแสกระบวนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digitization) ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้คนและรูปแบบในการทำธุรกิจ กระแสที่มีการกระจายตัวไปโดยรอบทุกคนเริ่มมีชีวิตความเป็นอยู่แบบคนเมือง (Urbanization) มีการกระจายตัวทางความเจริญไปสู่ภูมิภาคมากขึ้น กระแสผู้คนในโลกได้รับผลกระทบร่วมกัน (Communization) ที่เป็นเรื่องที่ผู้คนในโลกได้รับผลกระทบร่วมกันอย่างถ้วนทั่ว ไม่จะเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ การก่อการร้าย โรคระบาดที่สามารถแพร่ไปในทุกภูมิภาคของโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2) ภูมิภาคภิวัตน์ (Regionalization) กระแสการรวมกลุ่มกันในภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นในเชิงของภูมิรัฐศาสตร์และภูมิเศรษฐศาสตร์ การรวมกลุ่มดังกล่าวทำให้มีอำนาจครอบครองของประเทศที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกเป็นอย่างดี

3) การบริหารแบบท้องถิ่น (Localization) กระแสของการมีความเป็นท้องถิ่นและชุมชนอย่างเข้มข้น เชิงใหม่เป็นตัวอย่างหนึ่งของการมีท้องถิ่น (Locality) ที่เข้มแข็ง เนื่องจากมีความเป็นเอกลักษณ์อัตลักษณ์ที่ชัดเจน รวมถึงมีศิลปะและวัฒนธรรมที่สืบทอดและเชื่อมโยงคนในท้องถิ่นมายาวนาน

นอกจากนั้น นโยบายไทยแลนด์ 4.0 เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยหรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญสามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรงในศตวรรษที่ 21 ได้ และได้กล่าวถึงช่วงเวลาในอดีต (ปรีชา ปาโนรัมย์, 2561; อ้างถึงในจารุณี มนประณีต, 2561, น.11) ดังนี้

1) ไทยแลนด์ 1.0 คือ ยุคของเกษตรกรรม คนไทยปลูกข้าว พืชสวน พืชไร่ เลี้ยงหมู เป็ด ไก่ นำผลผลิตไปขาย สร้างรายได้และยังชีพ

2) ไทยแลนด์ 2.0 คือ ยุคอุตสาหกรรมเบา ในยุคนี้เรามีเครื่องมือเข้ามาช่วยเราผลิตเสื้อผ้า กระเป๋า เครื่องดื่ม เครื่องเขียน เครื่องประดับ เป็นต้น ประเทศเริ่มมีศักยภาพมากขึ้น

3) ไทยแลนด์ 3.0 (ซึ่งเป็นยุคปัจจุบัน) เป็นยุคอุตสาหกรรมหนักเราผลิตและขายส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ก๊าซธรรมชาติปูนซีเมนต์ เป็นต้น โดยใช้เทคโนโลยีจากต่างประเทศเพื่อนำมาส่งออก ในช่วงแรก ไทยแลนด์ 3.0 เติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันกลับเติบโตเพียงแค่ 3-4% ต่อปีเท่านั้น ประเทศไทยจึงตกอยู่ช่วงรายได้ปานกลางมาเป็นเวลากว่า 20 ปีแล้ว ในขณะที่ทั่วโลกมีการแข่งขันที่สูงขึ้น จึงเป็นเหตุให้เข้าไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0

4) ไทยแลนด์ 4.0 กำหนดแนวทางพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศเศรษฐกิจใหม่ (New Engines of Growth) ประเทศและประชากรมีรายได้สูง โดยวางเป้าหมายให้เกิดผลการพัฒนาภายใน 5-6 ปีนี้ คล้าย ๆ กับการวางภาพอนาคตทางเศรษฐกิจที่ชัดเจนของประเทศที่พัฒนา เช่น สหรัฐอเมริกา "A Nation of Makers" อังกฤษ "Design of Innovation" อินเดีย "Made in India" หรือ ประเทศเกาหลีใต้ที่วางโมเดลเศรษฐกิจในชื่อ "Creative Economy"

สรุปได้ว่า นโยบายไทยแลนด์ 4.0 เป็นนโยบายที่เกิดขึ้นจาก แผนนโยบายการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจของประชาคมโลก มีการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ

2. แนวคิดของเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ต

2.1 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2548, น.21) ได้ให้ความหมายว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการสารสนเทศ ซึ่งหมายรวมถึง เทคโนโลยีการผลิต การจัดเก็บข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การวิเคราะห์และเผยแพร่ การสื่อสารโทรคมนาคม และอุปกรณ์สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศอื่น ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้งานร่วมกันเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ ประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำ ทันท่วงทีเหตุการณ์

พนิดา พานิชกุล (2548, น.4) ได้ให้ความหมายว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเทคโนโลยีมาใช้งานที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูล เพื่อให้ได้เป็นสารสนเทศ ซึ่งเทคโนโลยีที่ใช้นั้น จะต้องสนับสนุนการทำงาน ตั้งแต่การนำเข้าการจัดเก็บ การจัดการ การป้องกัน การสื่อสาร และการค้นคืนสารสนเทศ โดยจะต้องผสมผสานเทคโนโลยี สารสนเทศต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้อย่างลงตัวจึงจะช่วยให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพได้

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้งานเพื่อสนับสนุนการทำงานให้เกิดความสะดวก รวดเร็วในการทำงาน และมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น

2.2 ความหมายของอินเทอร์เน็ต เสาวคนธ์ คงสุข (2545, น.292) ได้ให้ความหมายว่า อินเทอร์เน็ต หมายถึง กลุ่มเครือข่ายย่อยคอมพิวเตอร์จำนวนมาก ที่เชื่อมต่อภายใต้มาตรฐานการสื่อสารโปรโตคอลเดียวกัน จนเป็นสังคมเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ ซึ่งคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ในเครือข่ายแต่ละเครื่อง สามารถรับส่งข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ตัวอักษร (Text) ภาพ (Picture) เสียง (Voice) รวมทั้งสามารถสืบค้นข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตได้อย่างรวดเร็ว

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2547, น.5) ได้ให้ความหมาย ของอินเทอร์เน็ตไว้ว่า อินเทอร์เน็ต หมายถึง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกันจำนวนมาก ครอบคลุมทั่วโลก เครือข่ายเหล่านั้นเชื่อมเข้าหากันภายใต้กฎเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐาน

นันทิยา มงคล (2550, น.17) อินเทอร์เน็ต หมายถึง ระบบของการเชื่อมโยงข่ายงานคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งเกิดขึ้นจากระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เล็ก ๆ รวมกัน โดยอาศัยสายนำสัญญาณผ่านทางโทรศัพท์ เคเบิลใยแก้ว ดาวเทียม ฯลฯ

ภายใต้กฎเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน และสามารถทำให้คนจำนวนมากสื่อสารข้อมูลทั้งในรูปของตัวอักษร ข้อความ ภาพและเสียง ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ด้วยคอมพิวเตอร์ต่างระบบและต่างชนิดกันได้

สรุปได้ว่า อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกันเป็นจำนวนมาก ซึ่งคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ในเครือข่ายแต่ละเครื่องสามารถรับส่งข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ได้

2.3 ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต (วชิราพร พุ่มบานเย็น, 2545, น.151) มีดังนี้ คือ

1) ใช้ในการติดต่อสื่อสารผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail หรือ Electronics Mail) ซึ่งมีความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร และประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าการติดต่อด้วยวิธีอื่น

2) เป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลขนาดใหญ่ เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ หรือ เปรียบเสมือนเป็นห้องสมุดสาธารณะ

3) เป็นแหล่งรวมโปรแกรมที่ผู้ใช้สามารถดาวน์โหลดโปรแกรมต่าง ๆ มาใช้ได้ โดยมี ทั้งแบบเสียค่าใช้จ่ายและแบบไม่เสียค่าใช้จ่าย

4) เป็นการถ่ายโอนข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ หรือจากสถานที่ที่มีระยะทางอยู่ห่างไกลกัน

5) ใช้สนทนาพูดคุยโต้ตอบกันโดยผ่านทางแป้นพิมพ์และจอภาพ

6) เป็นแหล่งรวบรวมความบันเทิงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ ดนตรี และเกมที่ สามารถเล่นโต้ตอบกันผ่านทางเครือข่ายได้

7) เป็นเครื่องมือในการติดต่อซื้อขายทางธุรกิจซึ่งได้รับความนิยมในปัจจุบันเป็นอย่างมาก

สรุปได้ว่า อินเทอร์เน็ตมีประโยชน์โดยตรงในด้านการสื่อสาร โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลขนาดใหญ่ แหล่งสืบค้นข้อมูล การติดต่อสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ

3. นวัตกรรมที่มีส่วนร่วมทางการเมือง

3.1 ความหมายของนวัตกรรมทางการเมือง ชินินทร เพ็ญสูตร. (2560, น.81) นวัตกรรมทางการเมือง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไปในรูปแบบใหม่ หรือการยกเลิกรูปแบบทางการเมืองแบบเดิมเพื่อเปลี่ยนเป็นรูปแบบใหม่

Geisler (1999; อ้างในชินินทร เพ็ญสูตร, 2560, น.81) เทคโนโลยีทางการเมือง หมายถึง เทคโนโลยีทางการเมือง คือ อุปกรณ์หรือเครื่องมือทางการเมืองที่มีการประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาโดยมนุษย์เพื่อรักษาและดำรงไว้ซึ่งสภาพทางสังคมการเมืองหรือรัฐ

ชินินทร เพ็ญสูตร (2560, น.81-82) นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการเมือง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในรูปแบบใหม่ผ่านการใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือทางการเมืองเพื่อดำรงรักษาไว้ซึ่งสังคมทางการเมืองหรือรัฐ

3.2 การหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ในการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือ ผู้ใด แล้วแต่กรณี สามารถใช้วิธีการหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วยตนเอง หรือมอบ หรือว่าจ้างบุคคลหรือนิติบุคคลดำเนินการแทนได้ ด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้

1) เว็บไซต์

2) โซเชียลมีเดีย

3) ยูทูบ

4) แอปพลิเคชัน

5) อีเมลล์

6) เอสเอ็มเอส

7) สื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นทุกประเภท (ราชกิจจานุเบกษา, 2563, น.19)

สรุปได้ว่า นวัตกรรมมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในรูปแบบใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ เพื่อให้เกิดกระบวนการทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ

จากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 นั้น ผู้เขียนได้นำมาปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในการพัฒนาทางการเมือง ดังนี้

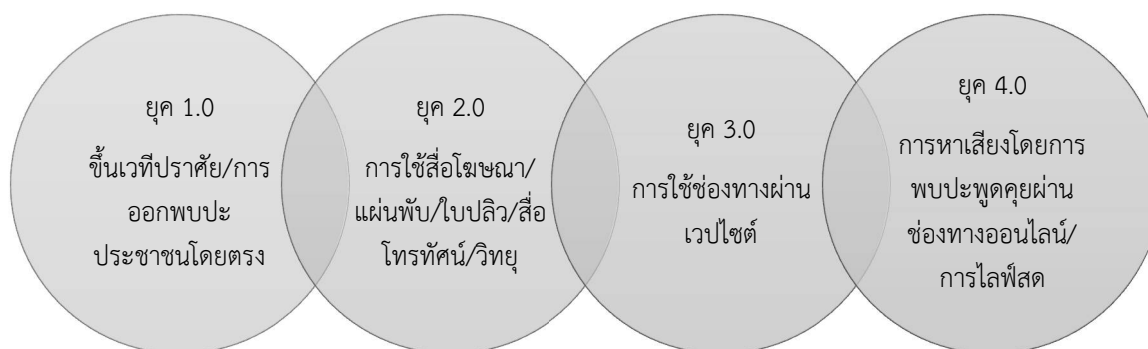
1. การหาเสียงเลือกตั้ง

1.1 การหาเสียงเลือกตั้ง ยุค 1.0 การหาเสียงเลือกตั้งจะเป็นลักษณะการขึ้นปราศรัยบนเวทีในสถานที่ต่าง ๆ ที่จะมีการเลือกตั้ง การหาเสียงในลักษณะนี้ ผู้หาเสียงจะออกพบปะกับประชาชนโดยตรง

1.2 การหาเสียงเลือกตั้ง ยุค 2.0 จะเห็นได้ว่า การหาเสียงในยุคนี้ เริ่มจะมีการใช้สื่อโฆษณา เช่น แผ่นพับ ใบปลิว สื่อโทรทัศน์และวิทยุ

1.3 การหาเสียงเลือกตั้ง ยุค 3.0 การหาเสียงในยุคนี้จะมีการใช้ช่องทางเว็บไซต์หรือช่องทางออนไลน์ที่สามารถติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันได้ เช่น เฟสบุ๊ก เวปเพจต่าง ๆ

1.4 การหาเสียงเลือกตั้ง ยุค 4.0 การหาเสียงในยุคนี้จะเป็นในลักษณะที่สามารถสื่อสารพูดคุยกันได้ทั้งในช่องทางออนไลน์หรืออินเทอร์เน็ต เช่น การ “ไลฟ์” สดทางเฟสบุ๊กและการเปิดช่องยูทูปเพื่อการสื่อสาร โดยการ “ไลฟ์” สด

แผนผังภาพที่ 1 แผนผังนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้ง

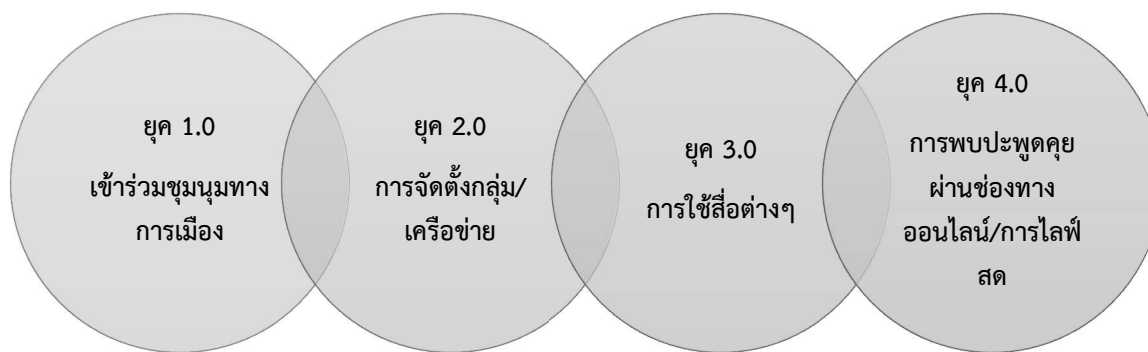
2. การเคลื่อนไหวทางการเมือง

2.1 การเคลื่อนไหวทางการเมือง ยุค 1.0 จะเป็นในลักษณะการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน เช่น กลุ่มนิสิตนักศึกษา

2.2 การเคลื่อนไหวทางการเมือง ยุค 2.0 จะเป็นในลักษณะการจัดตั้งกลุ่มอย่างเช่น กลุ่มเสื้อเหลือง กลุ่มเสื้อแดง จะเป็นลักษณะเครือข่ายกลุ่ม

2.3 การเคลื่อนไหวทางการเมือง ยุค 3.0 จะเป็นในลักษณะของการตั้งกลุ่มเวปเพจที่เป็นสาธารณะมากขึ้น เช่น เวปเพจเฟสบุ๊ก การใช้สื่อโทรทัศน์และสื่อวิทยุที่ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆทางการเมืองได้มากขึ้น

2.4 การเคลื่อนไหวทางการเมือง ยุค 4.0 จะเป็นในลักษณะการเปิดช่องการสื่อสารให้สามารถพบปะพูดคุยกัน โดยการ “ไลฟ์” สดทั้งช่องทางเฟสบุ๊กและช่องยูทูป

แผนผังภาพที่ 2 แผนผังวัฏกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเคลื่อนไหวทางการเมือง

บทสรุป

จะเห็นได้ว่า การเมืองไทยในยุคปัจจุบัน ประชาชนยังไม่สามารถแสดงออกทางการเมืองได้อย่างเป็นอิสระเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากรัฐบาลได้มีการควบคุมการชุมนุมทางการเมือง รวมทั้งควบคุมการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การปิดช่องสถานีวิทยุ หรือแม้กระทั่งการออกกฎหมายเพื่อควบคุมสถานการณ์ทางการเมือง เช่น การออก พ.ร.ก.ฉุกเฉิน อย่างไรก็ตามการพัฒนาทางการเมืองนั้นย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะยุคปัจจุบัน เป็นยุคของความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองซึ่งถือว่าเป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเมือง จะมีการแสดงออกทางการเมืองและเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ และประชาชนจะสามารถแสดงออกทางการเมืองในช่องทางสื่อออนไลน์ได้มากขึ้น ถือได้ว่าเป็นวัฏกรรมทางการเมืองในยุคปัจจุบัน

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิชาการฉบับนี้ สำเร็จลุล่วง โดยได้รับคำแนะนำชี้แนะ และแก้ไขปรับปรุงจากกองบรรณาธิการและคณะ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณเอกสาร ตำรา ตลอดจนนักวิชาการที่ได้นำข้อมูลอันเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการนำเสนอบทความ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ในการที่จะนำไปเป็นแนวทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- งามนิจ อาจอินทร์. (2544). *การเขียนโปรแกรมบนเว็บ*. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- จารุณี มนประณีต. (2561). *ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้วยรูปแบบโครงงานเป็นฐานในชั้นเรียน วิทยาศาสตร์ที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ชนินทร เพ็ญสูตร. (2560). *ประเทศไทย 4.0 บริบททางเศรษฐกิจ และการเมือง*. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์. (8)1, 67-99
- ดำรงฤทธิ์ วิบูลกิจจนกร และจิตติพงษ์ สาธ. (2550). *ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับนโยบายและทิศทางของการใช้ ไอซีทีในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. ทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นันทิยา มงคล. (2550). *การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร)มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

- พนิดา พานิชกุล. (2548). *เทคโนโลยีสารสนเทศ*, กรุงเทพฯ: เคทีพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์
- ราชกิจจานุเบกษา. (2563). *ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2563*. เล่ม 137 ตอนที่ 29 ก, หน้า 18-19
- วชิราพร พุ่มบานเย็น. (2545). *เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์*. กรุงเทพฯ: ซอฟท์เพรส.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2547). *อินเทอร์เน็ตและการสร้างเว็บเพจ*. กรุงเทพฯ
- สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2560). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน: กระบวนทัศน์การพัฒนาสู่ประเทศไทย 4.0*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- เสาวคนธ์ คงสุข. (2545). *คอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพ*. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.
- โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2543). *ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์*. กรุงเทพฯ: ก.วิวรรณ.
- _____. (2548). *วิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น